

תקנות החוזים האחידים (סדרי דין בבית הדין וסדרי דין בערעור),

תשמ"ג-1983

תוכן עניינים

148	הגדרות	סעיף 1
	פרק א': בקשות	
148	הגשת בקשת אישור	סעיף 2
148	פרטי בקשת אישור	סעיף 3
148	הגשת בקשת ביטול	סעיף 4
148	פרטי בקשת ביטול	סעיף 5
148	העברת בקשה ליועץ המשפטי לממשלה	סעיף 6
148	פרסום הגשת בקשה	סעיף 7
	פרק ב': צירוף משיבים ואיחוד בקשות	
148	בקשת הצטרפות	סעיף 8
148	צירוף משיבים בידי בית הדין	סעיף 9
148	מסירת עותק הבקשה לבית הדין	סעיף 10
149	איחוד בקשות	סעיף 11
	פרק ג': כתב תשובה	
149	כתב תשובה	סעיף 12
149	החלטה בלא כתב תשובה	סעיף 13
	פרק ד': הדיון	
149	קביעת מועד דיון	סעיף 14
149	קדם-דיון בבקשה	סעיף 15
149	אי-התייצבות	סעיף 16
149	סדר הדיון וסיכומים	סעיף 17
149	מומחה מטעם בית הדין	סעיף 18
149	פומביות הדיון	סעיף 19
149	רישום פרוטוקול	סעיף 20
149	החלטה	סעיף 21
	פרק ה': תצהירים	
149	הוכחת עובדות על ידי תצהיר	סעיף 22
150	צורתו ותכנו של תצהיר	סעיף 23
150	חקירת מצהיר	סעיף 24
	פרק ו': הוראות כלליות	
150	המצאת מסמכים	סעיף 25
150	שכר והוצאות לעד ולמומחה	סעיף 26
150	תשלום הוצאות	סעיף 27
150	הארכת מועדים	סעיף 28
150	חילופי חבר מותב בית הדין	סעיף 29
150	סדרי דין באין הוראה בחיקוק	סעיף 30
	פרק ז': ערעור	
150	מועד להגשת ערעור	סעיף 31
150	סדרי דין בערעור	סעיף 32
	פרק ח': שונות	
150	ביטול	סעיף 33

בתוקף סמכותי לפי סעיף 25 לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982 (להלן – החוק), סעיפים 46 ו-47 לחוק בתי המשפט, התשי"ז-1957, ובתוקף שאר הסמכויות הנתונות לי לפי כל דין, אני מתקין תקנות אלה:

1. **בתקנות אלה –**
 - "אב בית הדין" – לרבות ממלא מקומו;
 - "בקשת אישור" – בקשה לאישור חוזה אחיד;
 - "בקשת ביטול" – בקשה לביטול תנאי מקפח;
 - "בקשה" – בקשת אישור או בקשת ביטול;
 - "ערעור" – ערעור לבית המשפט העליון לפי סעיף 10 לחוק;
 - "תקנות סדר הדין" – תקנות סדר הדין האזרחי, התשכ"ג-1963.
2. **פרק א': בקשות**
 - בקשת אישור תוגש לבית הדין חתומה ביד המבקש, בשבעה עותקים, ויצורף אליה טופס מן החוזה האחיד שאליו היא מתייחסת.
 3. **בבקשת אישור יפורטו:**
 - (1) שם המבקש, מענו ומען למסירת מסמכים;
 - (2) שם המשיב ומענו;
 - (3) נימוקי הבקשה;
 - (4) האם נכרתו לפני הגשת הבקשה חוזים עם לקוחות על פי החוזה האחיד נושא הבקשה;
 - (5) האם תלויה ועומדת בבית משפט טענת תנאי מקפח בחוזה אחיד נושא הבקשה.
 4. **בקשת ביטול תוגש לבית הדין חתומה ביד המבקש, בחמישה עותקים, ויצורף אליה טופס מן החוזה האחיד שאליו היא מתייחסת.**
 5. **בבקשת ביטול יפורטו:**
 - (1) שם המבקש, מענו ומען למסירת מסמכים;
 - (2) התנאים בחוזה האחיד נושא הבקשה, שלדעת המבקש הם תנאים מקפחים;
 - (3) נימוקי הבקשה;
 - (4) שם המשיב ומענו.
 6. **הוגשה בקשת ביטול שלא בידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו ימסור לו בית הדין העתק ממנה.**
 7. **הוגשה לבית הדין בקשה יפרסם אב בית הדין הודעה על כך באחת מדרכים אלה:**
 - (1) ברשומות;
 - (2) בעתון יומי אחד או יותר;
 - (3) במסירת הודעה בדואר או בדרך אחרת למי שלדעתו עשוי להיות לו ענין בחוזה האחיד;
 - (4) בכל דרך אחרת שימצא לנכון.
 8. **פרק ב': צירוף משיבים ואיחוד בקשות**
 - (א) ארגון יציג של ספקים או גורם אחר הנוגע בדבר, המבקש להצטרף כמשיב בבקשת ביטול, יגיש בקשת הצטרפות מנומקת לבית הדין, במספר עותקים מספיק לבית הדין ולשאר בעלי הדין.
 - (ב) ניתן להשמיע את בקשת ההצטרפות בעל פה בשעת הדיון אלא אם כן החליט בית הדין אחרת.
 9. **אב בית הדין רשאי, בכל שלב של הדיון בבקשה, לצרף כמשיב את מי שימצא לנכון ובתנאים שייראו לו.**
 10. **צורפו משיבים והודעה על כך נמסרה למבקש, ימסור המבקש לבית הדין, תוך מועד שקבע אב בית הדין, עותקים נוספים מן הבקשה כמספר המשיבים הנוספים.**

11. איחוד בקשות
אב בית הדין רשאי, לאחר ששמע את בעלי הדין, לאחד בקשות התלויות ועומדות לפני בית הדין, לדון בהן במשותף ולתת החלטה אחת בכולן, אם הוגשו כולן לגבי חוזים אחידים דומים, לגבי תנאים מקפחים דומים או אם כרוכות בהן שאלות משפטיות דומות.

פרק ג': כתב תשובה

12. כתב תשובה
(א) המשיב לבקשה יגיש כתב תשובה תוך ארבעים וחמישה ימים מיום המצאת הבקשה.
(ב) החליט אב בית הדין בדבר צירוף משיב לפי תקנה 8 או 9, יגיש המשיב כתב תשובה תוך המועד שיקבע אב בית הדין.
(ג) בכתב התשובה יפורטו:
(1) שם המשיב, מענו ומען למסירת מסמכים;
(2) נימוקי התשובה.
(ד) כתב תשובה יוגש לבית הדין חתום בידי המשיב במספר עותקים מספיק לבית הדין ולשאר בעלי הדין.
13. החלטה בלא כתב תשובה
לא הגיש משיב כתב תשובה תוך המועד שנקבע, רשאי בית הדין ליתן החלטה על יסוד הבקשה בלבד.

פרק ד': הדיון

14. קביעת מועד דיון
(א) אב בית הדין יקבע את המועד לדיון ויזמן את בעלי הדין.
(ב) ההזמנה תישלח ארבעה עשר ימים לפחות לפני מועד הדיון.
15. קדם-דיון בבקשה
(א) ראה בית הדין כי במגמה לייעל את הדיון, לפשטו, לקצרו ולהחישו, מן הראוי לקיים בירור לפני הדיון בבקשה, רשאי הוא להורות על קיום קדם-דיון בבקשה.
(ב) ענין שניתנה החלטה לגביו בקדם-דיון יראו את ההחלטה כאילו ניתנה בדיון גופו.
16. אי-התייצבות
(א) לא התייצב המשיב במועד שנקבע לדיון או לקדם-דיון, רשאי בית הדין לדחות את הדיון או לדון בבקשה שלא בפניו.
(ב) לא התייצב המבקש במועד שנקבע לדיון או לקדם-דיון, רשאי בית הדין לדחות את הדיון או להורות על ביטול הבקשה.
17. סדר וסיכומים הדיון
(א) בית הדין יקבע את סדר שמיעת בעלי הדין ועדיהם; אולם רשאי בית הדין, בהחלטה מנומקת, שלא להתיר שמיעת עדויות אם ראה לנכון לנהוג כך.
(ב) בית הדין רשאי לצוות על בעלי הדין לסכם טענותיהם בעל פה או בכתב.
18. מומחה מטעם בית הדין
(א) בית הדין רשאי, בכל עת, לאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיהם, לקבוע מומחה או מומחים לענין שבמחלוקת בין בעלי הדין.
(ב) נקבע מומחה כאמור בתקנת משנה (א) לפי בקשת כל בעלי הדין או בהסכמתם, לא יהיו בעלי הדין רשאים להביא עדות נוספת של מומחה לענין הנדון, אלא ברשות בית הדין, ומטעמים שיירשמו.
(ג) בית הדין רשאי להורות בכל עת לבעלי הדין או לאחד מהם, להפקיד סכומי כסף שיקבע לכיסוי שכרו והוצאותיו של מומחה; בגמר הדיון יחליט בית הדין מי ישא בשכר ובהוצאות המומחה.
(ד) בתקנה זו, "מומחה" – כמשמעותו בתקנה 168 לתקנות סדר הדיון.
19. פומביות הדיון
דיוני בית הדין, למעט קדם-דיון, יתקיימו בפומבי, זולת אם החליט בית הדין אחרת מטעמים מיוחדים שיירשמו.
20. רישום פרוטוקול
הדיונים יירשמו בפרוטוקול בדרך שיקבע בית הדין, ובכלל זה הקלטה ברשמקול, או רישום בקצרות.
21. החלטה
החלטה של בית הדין תיערך בכתב בצירוף נימוקים ותיחתם בידי חברי המותב.

פרק ה': תצהירים

22. הוכחת עובדות על ידי תצהיר
בית הדין רשאי בכל עת, אם ימצא לנכון, לדרוש שעובדה פלונית תוכח על ידי תצהיר.

- צורתו ותכנו של תצהיר 23. תצהיר יהא ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים, ומכיל עובדות שהמצהיר יכול להוכיחן מתוך ידיעתו הוא וכן רשאי הוא להצהיר גם לפי מיטב אמונתו ובלבד שיציין את הנימוקים לכך.
- חקירת מצהיר 24. (א) בית הדין רשאי להרשות לבעל דין לחקור מצהיר חקירה שכנגד ובלבד שבעל הדין הודיע על כך בדואר רשום לבית הדין ולבעל הדין שכנגד שבעה ימים לפחות לפני מועד הדיון.
(ב) לא התייצב המצהיר בהתאם להודעה, לא ישמש תצהירו ראיה אלא ברשות מיוחדת של בית הדין.
(ג) בית הדין רשאי בכל עת לדרוש, מיזמתו הוא, התייצבותו של מצהיר לשם חקירה, והוראות תקנת משנה (ב) יחולו.
- פרק ו': הוראות כלליות**
- המצאת מסמכים 25. (א) מסמכים שהוגשו לבית הדין והחלטת בית הדין יומצאו לבעלי הדין.
(ב) על המצאת מסמכים לפי תקנות אלה יחול פרק כ"ז המצאת כתבי בי-דין לתקנות סדר הדין.
- שכר והוצאות לעד ולמומחה 26. (א) עד שהוזמן להעיד או להציג מסמך או מוצג אחר לפני בית הדין, רשאי אב בית הדין לפסוק לו דמי נסיעה ולינה ושכר בטלה כמו לעד שהוזמן להעיד בפני בית משפט.
(ב) העיד אדם בבית הדין כמומחה ישולם לו, בנוסף לדמי הנסיעה והלינה, שכר כפי שייראה לבית הדין.
(ג) אוצר המדינה לא יחוייב לשלם לפי תקנת משנה (ב) שכר מומחה העולה על השיעורים הקבועים בתוספת השניה לתקנות סדר הדין.
- תשלום הוצאות 27. בית הדין רשאי להחליט בדבר הוצאות בעלי הדין, לרבות שכר טרחה, ככל שהדבר ייראה לו בנסיבות הענין.
- הארכת מועדים 28. אב בית הדין רשאי להאריך כל מועד שנקבע בתקנות אלה או על פיהן אם ראה סיבה מוצדקת לכך, אף אם עבר המועד שנקבע מלכתחילה.
- חילופי חבר מותב בית הדין 29. (א) נבצר מחבר מותב בית הדין להמשיך בדיון ימנה אב בית הדין חבר אחר תחתיו.
(ב) מונה חבר אחר למותב בית הדין יימשך הדיון מהשלב שאליו הגיע, אולם רשאי אב בית הדין להורות שראיות שנגבו ייגבו מחדש.
- סדרי דין באין הוראה בחיקוק 30. בכל ענין של סדרי דין שאין עליו הוראה בחוק או בתקנות אלה ידון בית הדין בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה.
- פרק ז': ערעור**
- מועד להגשת ערעור 31. בעל דין רשאי לערער על החלטה תוך ארבעים וחמישה ימים –
(1) אם נכח בעת מתן ההחלטה – מיום מתן ההחלטה;
(2) אם לא נכח בעת מתן ההחלטה – מיום שהומצאה לו.
- סדרי דין בערעור 32. על ערעור יחולו בשינויים המחוייבים הוראות פרק כ"ה לתקנות סדר הדין למעט סימנים א', ב' ו-ד'.
- פרק ח': שונות**
- ביטול 33. בטלות –
(1) תקנות החוזים האחידים (סדרי דין של המועצה), התשכ"ד-1964;
(2) תקנות בתי המשפט (ערעורים לפני בית המשפט העליון על החלטות המועצה בעניני חוזים אחידים), התשכ"ה-1965.